

Чернівецький національний університет імені Юрія Федьковича

(повне найменування закладу вищої освіти)

економічний факультет

(назва інституту/факультету)

Кафедра Бізнесу та управління персоналом

(назва кафедри)

СИЛАБУС

навчальної дисципліни

Економіка, підприємництво та маркетинг

(вказати назву навчальної дисципліни (іноземною, якщо дисципліна викладається іноземною мовою))

ОК 31 - обов'язкова

(вказати: обов'язкова/вибіркова)

Освітньо-професійна програма Професійна освіта (Машинобудування)

(назва програми)

Спеціальність 015 «Професійна освіта (Машинобудування)»

(вказати: код, назва)

Галузь знань 01 «Освіта / педагогіка»

(вказати:

шифр,

назва)

Рівень вищої освіти перший (бакалаврський)

(вказати:

перший

(бакалаврський)/другий

(магістерський)/третій

(освітньо-науковий)

Навчально-науковий інститут фізико-технічних та комп'ютерних наук

(назва факультету/інституту, на якому здійснюється підготовка фахівців за вказаною освітньо-професійною програмою)

Мова навчання

українська

(вказати: на яких мовах читається дисципліна)

Розробники: к.е.н. Тодорюк С.І., к.е.н. Ксьондз С.В.

(вказати авторів (викладач (ів)), їхні посади, наукові ступені, вчені звання)

Профайл викладача (-ів) <http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-ekonomiky-pidpryyemstva-ta-up>

<http://econom.chnu.edu.ua/kafedry-ekonomichnogo-fakultetu/kafedra-ekonomiky-pidpryyemstva-ta-up/kolektyv-kafedry/todoryuk-sergij-ivanovych>

(посилання на сторінку кафедри з інформацією про викладача (-ів))

Контактний тел.

- 51 25 21

E-mail:

s.todoriuk@chnu.edu.ua та s.ksjondz@chnu.edu.ua

Сторінка курсу в Moodle

<https://moodle.chnu.edu.ua/course/view.php?id=2699>

Консультації

Онлайн-консультації: вівторок з 13.00 до 15.00

1. Анотація дисципліни

Навчальну дисципліну «Економіка, підприємництво та маркетинг» віднесено до групи обов'язкових дисциплін циклу професійної та практичної підготовки ОР «Бакалавр» за освітньою програмою «Професійна освіта (машинобудування)» спеціальності 015 «Професійна освіта (Машинобудування)». Навчальна дисципліна «Економіка, підприємництво та маркетинг» є своєрідним вступом до вивчення дисциплін циклу професійної підготовки. Вивчення дисципліни дає можливість студентові набути досвіду організації планування, координації, реалізації та контролю за діяльністю підприємств, організацій та установ.

2. Мета навчальної дисципліни:

Основною метою викладання дисципліни «Економіка, підприємництво та маркетинг» є формування системи спеціальних знань щодо економіки підприємства, особливостей створення та функціонування підприємств, маркетингу, вивчення особливостей проведення маркетингових досліджень, розробки стратегій ціноутворення та просування товару на ринок.

3. Пререквізити.

Вивчення даної навчальної дисципліни є базою для отримання системи спеціальних знань щодо економіки підприємства, особливостей створення та функціонування підприємств, маркетингу, вивчення особливостей проведення маркетингових досліджень, розробки стратегій ціноутворення та просування товару на ринок.

Постреквізити. Отримані знання з дисципліни «Економіка, підприємництво та маркетинг» можуть бути використані у процесі проходження виробничої практики та написання кваліфікаційної роботи, що сприяє набуттю передбачених ОПП компетентностей та результатів навчання.

4. Результати навчання

Вивчення навчальної дисципліни сприятиме формуванню елементів інтегральної, загальних та фахових компетентностей.

Спеціальні (фахові) компетентності:

К 02. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя.

К 05. Здатність приймати обґрунтовані рішення.

К 07. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

К 10. Здатність виявляти ініціативу та підприємливість.

К 15. Здатність спрямовувати здобувачів освіти на прогрес і досягнення.

Вивчення навчальної дисципліни забезпечує досягнення таких програмних результатів навчання:

ПР 10. Знати основи психології, педагогіки, а також фундаментальних і прикладних наук (відповідно до спеціалізації) на рівні, необхідному для досягнення інших результатів навчання, передбачених цим стандартом та освітньою програмою.

ПР 23. Розуміти соціально-економічні процеси, що відбуваються в Україні та світі, мати навички ефективного господарювання.

ПР 24. Володіти основами управління персоналом і ресурсами, навичками планування, контролю, звітності на виробництвах, в установах, організаціях галузі/сфери.

5. Опис навчальної дисципліни

5.1. Загальна інформація

Форма навчання	Рік підготовки	Семестр	Кількість		Кількість годин						Вид підсумкового контролю
			кредитів	годин	лекції	практичні	семінарські	лабораторні	самостійна робота	індивідуальні завдання	
Денна	3	6	3	90	30	-	15	-	45	-	залік

5.2. Дидактична карта навчальної дисципліни

Назви змістових модулів і тем	Кількість годин											
	денна форма						Заочна форма					
	усього	у тому числі					усього	у тому числі				
Л		П	лаб	інд	с.р.	Л		П	лаб	інд	с.р.	
1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12	13
Змістовий модуль 1: Економіка підприємства												
Тема 1. Підприємство як основна ланка економіки	9	2	2			5						
Тема 2. Система управління на підприємстві	8	2	1			5						
Тема 3. Система планування та контролю на підприємстві	8	2	1			5						
Тема 4. Ресурсний потенціал підприємства	9	2	2			5						
Тема 5. Персонал, продуктивність та оплата праці	11	4	2			5						
Тема 6. Основні техніко-економічні показники діяльності підприємства	11	4	2			5						
Разом за змістовим модулем 1	56	16	10			30						
Змістовий модуль 2: Маркетинг												
Тема 7. Суть та основні поняття маркетингу	6	2	1			3						
Тема 8. Маркетингове середовище підприємства	8	4	1			3						
Тема 9. Маркетингові дослідження	6	2	1			3						
Тема 10. Маркетингова товарна політика підприємства	8	4	1			3						
Тема 11. Маркетингова цінова політика підприємства	6	2	1			3						

<i>Разом за змістовим модулем 2</i>	34	14	5			15					
Усього годин	90	30	15			45					

5.3. Зміст завдань для самостійної роботи

1. Оцінка сучасного стану економіки та основні напрями ринкових перетворень в Україні.
2. Класифікація підприємств.
3. Малий бізнес і його значення для становлення ринкових відносин в Україні.
4. Організаційно-правові форми підприємств, особливості їх створення.
5. Зовнішнє середовище господарювання підприємств.
6. Внутрішнє середовище господарювання підприємств.
7. Формування виробничого процесу і його структура.
8. Основні форми й напрями удосконалення матеріально-технічного забезпечення в Україні.
9. Форми організації промислового виробництва та їх особливості в умовах переходу до ринкових відносин.
10. Виробнича інфраструктура підприємства, її значення та напрями вдосконалення.
11. Соціальна інфраструктура підприємства, її значення та напрями вдосконалення.
12. Управління підприємством.
13. Бюрократичні і адаптивні організаційні структури управління підприємством.
14. Формування виробничої програми підприємства в умовах ринкової економіки.
15. Конкурентоспроможність продукції, основні методи її оцінки та напрями підвищення.
16. Проблема зайнятості й основні напрями її вирішення в Україні.
17. Соціальний захист населення в Україні.
18. Механізм державного регулювання оплати праці в Україні.
19. Регулювання оплати праці найманих працівників на основі тарифних угод.
20. Організація оплати праці на підприємствах.
21. Стан і основні напрями удосконалення оплати праці в Україні.
22. Зарубіжний досвід організації оплати праці.
23. Стан основних засобів на підприємствах України й основні напрями підвищення ефективності їх використання.
24. Сучасна амортизаційна політика в Україні.
25. Нематеріальні активи підприємства, їх склад, види, функції.
26. Напрями підвищення ефективності використання обігових коштів в Україні.
27. Інвестиційна діяльність на підприємстві.
28. Напрями науково-технічного прогресу. Основні напрями й проблеми розвитку науки та техніки в Україні.
29. Методи оцінки ефективності реальних інвестицій.
30. Виробнича потужність, методика її визначення, шляхи підвищення ефективності використання.
31. Якість продукції, основні напрями її підвищення.
32. Класифікація витрат підприємства, основні напрями їх зменшення в умовах ринкової економіки.
33. Політика ціноутворення на підприємстві.
34. Прибуток – найважливіший показник діяльності підприємства. Формування й напрями використання прибутку в умовах ринкової економіки.
35. Оцінка економічної ефективності діяльності підприємства.
36. Напрями підвищення ефективності діяльності на підприємстві.
37. Антикризова система управління підприємством.
38. Економічна безпека підприємства.
39. Масштаби й тенденції банкрутства підприємств в Україні.
40. Реструктуризація й санація підприємств: вітчизняний і зарубіжний досвід

6. Система контролю та оцінювання

Види та форми контролю

Поточний контроль здійснюється у формі усних відповідей, доповідей та рефератів, розв'язуванні виробничих ситуацій а також написанні самостійних та контрольних робіт.

Підсумковий контроль знань здійснюється у формі іспиту.

Завданням іспиту є перевірка рівня засвоєння студентом програмного матеріалу в цілому, логіки та взаємозв'язків між окремими темами, здатності творчого використання накопичених знань, уміння сформулювати своє ставлення до певної проблеми навчальної дисципліни.

Засоби оцінювання

Засобами оцінювання та демонстрування результатів навчання можуть бути:

- стандартизовані тести;
- реферати;
- есе;
- розрахункові, графічні, розрахунково-графічні роботи;
- презентації результатів виконаних завдань та досліджень;
- студентські презентації та виступи на наукових заходах;
- контрольні роботи;
- інші види індивідуальних та групових завдань.

Критерії оцінювання результатів навчання з навчальної дисципліни

Контрольні заходи включають поточний та підсумковий контроль знань студента. Поточний контроль здійснюється під час проведення практичних та інших видів занять, самостійної роботи і має на меті перевірку рівня підготовленості студента до виконання конкретної роботи. Підсумковий контроль проводиться з метою оцінки результатів навчання на завершальному етапі.

Загальна кількість балів, яку студент може отримати у процесі вивчення дисципліни протягом семестру, становить 100 балів, з яких 60 балів студент набирає при поточних видах контролю і 40 балів – у процесі підсумкового виду контролю (іспиту).

Кількість балів за кожний навчальний елемент виводиться із суми поточних видів контролю. Кількість балів за змістовний модуль дорівнює сумі балів, отриманих за навчальні елементи даного модуля. Максимальна кількість балів складає: за 1 змістовий модуль – 30; за 2 змістовий модуль – 30 балів.

Підсумкова оцінка за навчальну дисципліну, з якої складається іспит, виводиться із суми балів поточного контролю за модулями (до 60 балів) та модуля-контролю (іспиту) – до 40 балів. Якщо студент за власною ініціативою, бажанням, крім обов'язкових видів контролю (60 балів), виконує додаткові види роботи, що відображені в графі 10 (реферати, ІНДЗ, розв'язання додаткових задач) при цьому набравши додатково не менше 40 балів, може отримати оцінку за іспит автоматично.

Відповідність кількості балів за шкалою академії оцінкам за національною шкалою та шкалою ECTS

Підсумкова кількість балів за шкалою академії	Оцінка за національною шкалою у підсумковому контролі у формі екзамену	Оцінка за шкалою ECTS	Визначення
90-100	5 (відмінно)	A (відмінно)	Відмінне знання матеріалу лише з незначною кількістю помилок
80-89	4 (добре)	B (дуже добре)	Вище середнього стандарту, але з деякими поширеними помилками
70-79		C (добре)	Загалом добрі знання, але з помітними помилками

60-69	3 (задовільно)	<i>D</i> (задовільно)	Пристойно, але із значними недоліками
50-59		<i>E</i> (достатньо)	Відповідає мінімальним вимогам
35-49	2 (незадовільно) з можливістю повторного складання	FX	Недостатньо: необхідно доопрацювати і повторно скласти залік чи екзамен
1-34	2 (незадовільно) з обов'язковим повторним курсом	F	Необхідно повторно вивчити
0	Не з'явився	Не з'явився	

Студент, який не отримав позитивні оцінки за підсумками роботи над кожним модулем, вважається не атестованим та не допускається до складання іспиту. Допущеним до складання іспиту студент може бути лише у разі відпрацювання всього матеріалу, передбаченого навчальним планом у повному обсязі, або тієї частини навчального матеріалу, за який отримано незадовільну оцінку, або за яким він не атестований.

Облік успішності за формами поточного контролю знань за двома модулями в межах академічних груп проводиться за такими видами роботи студента:

підготовка рефератів та ІНДЗ,
письмове визначення основних понять,
контрольні роботи, самостійні роботи.

1. Порядок проведення іспиту

З навчальної дисципліни «Економіка підприємства та маркетинг» проводиться семестровий іспит. Студенти отримують білет, що містить два теоретичних питання з дисципліни, виробнича ситуація та 2 категорії для визначення.

У 40 балів, що можливо отримати на іспиту, входять 2 теоретичних питання (по 10 балів кожне), виробнича ситуація (14 балів) та 2 категорії (по 3 бали за кожену).

У випадку неповної відповіді зберігається відсоткове відношення розкриття відповіді та бального оцінювання. Аналогічно виставляються бали по інших питаннях.

Після підготовки студентами відповіді відбувається його усна відповідь викладачеві. У процесі цього студентів можуть бути задані додаткові питання.

2. Критерії оцінювання відповідей на іспиті:

Оцінка «**відмінно**» (90-100) балів ставиться за глибоке засвоєння програмного матеріалу, застосування для відповіді не тільки рекомендованої, а й додаткової літератури і творчого підходу; чітке володіння понятійним апаратом, методами, методиками та інструментами стратегічного планування й управління; вміння використовувати їх для виконання конкретних практичних завдань, розв'язання ситуацій.

Оцінка «**добре**» (80-89) балів ставиться за повне засвоєння програмного матеріалу та наявне вміння орієнтуватися в ньому; усвідомлене застосування знань для розв'язання практичних задач; ставиться за умови виконання всіх вимог, які передбачені для оцінки відмінно, при наявності незначних арифметичних помилок (тобто методичний підхід до вирішення задачі є вірним, але припущено незначних неточностей у розрахунках певних показників) або не зовсім повних висновків за одержаними результатами вирішення задачі.

Оцінка «**добре**» (70-79) балів ставиться якщо студент при виконанні практичних завдань ефективно застосовує основні знання навчального матеріалу, що передбачені навчальною програмою. Практичні завдання виконуються в цілому правильно з використанням типового алгоритму, але при їх виконанні студент припускається значних помилок.

Оцінка «**задовільно**» (60-69) балів ставиться за недостатнє вміння застосовувати теоретичні знання для розв'язування практичних задач. Оцінка «задовільно» ставиться за умови, якщо завдання в основному виконано та мету його досягнуто, а студент при відповіді продемонстрував розуміння основних положень матеріалу навчальної дисципліни.

Оцінка «**задовільно**» (50-59) балів ставиться у випадках, якщо студент при виконанні практичних завдань без достатнього розуміння застосовує навчальний матеріал, припускається суттєвих помилок, стикається з труднощами при аналізі та порівнянні економічних явищ і процесів.

Розподіл балів, які отримують студенти

Поточне тестування та самостійна робота												Іспит	Сума	
ЗМ 1						ЗМ 2								
Тема 1.	Тема 2.	Тема 3.	Тема 4.	Тема 5.	Тема 6.	М.к.р.1	Тема 7.	Тема 8.	Тема 9.	Тема 10.	Тема 11.	М.к.р.2		
2	2	2	2	4	3	15	3	3	3	3	3	15	40	100

7. Рекомендована література

Основна література:

1. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. Київ : Кондор - Видавництво, 2016. 378 с.
2. Балабанова Л.В. Маркетинг підприємства : навчальний посібник. Київ : ЦУЛ, 2019. 612 с.
3. Юр'єва Т.П. Економіка підприємств міського господарства. Харків : ХНАМГ, 2006. 254 с.
4. Романченко Н.В., Кожемякіна Т.В., Пічик К.В. Економіка підприємства : навч. посіб. Київ : НаУКМА, 2018. 304 с.

Додаткова література:

5. Агафонова Л.Г., Рога О.В. Підготовка бізнес-плану: практикум. Київ.: Т-во «Знання», КОО, 2001. 158 с.
6. Мочерний С.В., Устенко О.А., Чеботар С.І. Основи підприємницької діяльності: Навчальний посібник. Київ, ВЦ "Академія", 2005. 280 с.
7. Карпенко Н.В. Маркетингова діяльність підприємств: сучасний зміст : монографія. Київ : ЦУЛ, 2019. 252с.
8. Лаврова Ю.В. Економіка підприємства та маркетинг: конспект лекцій. Харків, 2012. 113 с. URL: <https://buklib.net/books/37178/>
9. Бойчик І.М Економіка підприємства: підручник. Київ : Кондор, 2016. 378 с.
10. Дмитрієв І.А., Шевченко І.Ю. Економіка підприємства: навчальний посібник для практичних занять і самостійної роботи студентів вищих навчальних закладів. Харків : ХНАДУ, 2018. 292 с.

8. Інформаційні ресурси

1. Офіційний сайт Верховної ради України. URL: <http://zakon.rada.gov.ua/laws>
2. Офіційний сайт Кабінету Міністрів України // Режим доступу: <http://www.kmu.gov.ua>
3. Офіційний сайт Державної служби статистики України. URL: <http://ukrstat.gov.ua>
4. Офіційний сайт Державної служби зайнятості. URL: <http://www.dcz.gov.ua>